כיתה ז' | תנ"ך | שיעור 5 מתוך 5 | 45 דק' | שמואל א כ, א-מב; כא, א

ממלכתי: שמואל א נלמד בכיתה ז' (פרקים טז-יז חובה; יח-כה יחידת בקיאות לבחירה). חמ"ד: לפי מתווה תשפ"ז ספר שמואל א נלמד בכיתה ח', והיחידה מתאימה גם לה; לימוד עם רש"י, רד"ק ומצודת דוד. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.

"ה' יהיה ביני ובינך": ברית יהונתן ודוד והחצים

🎯 מטרות השיעור

- התלמידים יתארו את התוכנית של יהונתן ודוד: הסעודה בראש החודש, מבחן התגובה של שאול, וסימן החצים
- התלמידים יסבירו את הברית בין יהונתן לבית דוד ואת הבקשה של יהונתן "וְלֹא-תַכְרִית אֶת-חַסְדְּךָ מֵעִם בֵּיתִי, עַד-עוֹלָם"
- התלמידים יבינו שבפרק הזה יהונתן מבין שאביו החליט סופית להמית את דוד, ודוד יוצא לחיי בריחה

📚 בהתאם לתוכנית הלימודים

בהתאם לתוכנית הלימודים: ממלכתי, כיתה ז' (תוכנית הלימודים בתנ"ך): "יחידת בקיאות ולמידה עצמית" לבחירה, שמואל א יח-כה (סיפורי שאול, דוד ויהונתן; מות שמואל; דוד ונבל הכרמלי). חמ"ד (מתווה להוראת שמואל א, תשפ"ז, כיתה ח'): פגישת דוד ויהונתן, כריתת הברית בין יהונתן לדוד וביתו, סימן החצים ופרידת דוד ויהונתן. רעיון גדול: אצילות נפש ונאמנות על פני ירושת המלכות. (תוכנית הלימודים, ממלכתי · תוכנית הלימודים, חמ"ד)

❓ השאלה הגדולה של השיעור

מה זו חברות אמיתית, כשהיא עולה לך במחיר גבוה?

שאול אומר ליהונתן: כל זמן שדוד חי, "לֹא תִכּוֹן, אַתָּה וּמַלְכוּתֶךָ". יהונתן יודע שאם דוד יחיה, הוא עצמו לא יהיה מלך, ובכל זאת הוא מציל את דוד. הפרק שואל מה גורם לחבר לוותר על כל כך הרבה.

🚪 כרטיס כניסה (2 דקות)

בתחילת השיעור כל תלמיד עונה בכתב, בלי ציון:

1. אילו טיעונים נתן יהונתן לשאול כדי להציל את דוד? (פרק יט) כתבו אחד.
2. איך הצילה מיכל את דוד?
3. מה עשה שאול כשרוח רעה באה עליו?

למורה: השאלות מזכירות שיהונתן כבר הציל את דוד פעם אחת בדיבור, והפעם הוא צריך לבדוק אם שאול באמת השתנה. שאלה 3 מזכירה את החנית, שתחזור בפרק היום, הפעם על יהונתן. אין צורך לתקן עכשיו.

🧪 פתיחה

מציגים על הלוח "קוד סודי": שלושה חצים וילד שרץ. שואלים: "איך אפשר להעביר הודעה סודית בלי לדבר, כשמישהו אולי מסתכל?" התלמידים מציעים סימנים (אור, תנועה, מילת קוד). אחר כך: "היום נכיר את אחד הקודים הסודיים המפורסמים בתנ"ך, של שני חברים".

📖 הסבר למורה

דוד מבקש עזרה (א-ח): דוד בורח מנויות ושואל את יהונתן: "מָה עָשִׂיתִי מָה-עֲוֹנִי וּמָה-חַטָּאתִי לִפְנֵי אָבִיךָ". יהונתן לא מאמין שאביו רוצה להמית את דוד. דוד מסביר ששאול מסתיר זאת מיהונתן, ואומר: "כִּי כְפָשַׁע, בֵּינִי וּבֵין הַמָּוֶת" (צעד אחד בלבד).

התוכנית והברית (ט-כג): למחרת ראש חודש, ודוד אמור לשבת בסעודת המלך. הוא יסתתר בשדה, ויהונתן יבדוק איך שאול מגיב להיעדרו. יהונתן נשבע לספר לדוד את האמת, ומבקש בתמורה: "וְלֹא-תַכְרִית אֶת-חַסְדְּךָ מֵעִם בֵּיתִי, עַד-עוֹלָם". כך נכרתת ברית בין יהונתן לבין בית דוד. הסימן: יהונתן יירה שלושה חצים. אם יאמר לנער "החצים ממך והנה", דוד יכול לחזור; אם יאמר "הִנֵּה הַחִצִּים מִמְּךָ וָהָלְאָה", דוד צריך לברוח.

הסעודה (כד-לד): ביום הראשון שאול שותק. ביום השני הוא שואל איפה "בן ישי", ויהונתן עונה שדוד ביקש ללכת למשפחתו בבית לחם. שאול מתפרץ, מעליב את יהונתן, ואומר לו את האמת: "כִּי כָל-הַיָּמִים, אֲשֶׁר בֶּן-יִשַׁי חַי עַל-הָאֲדָמָה, לֹא תִכּוֹן, אַתָּה וּמַלְכוּתֶךָ". יהונתן שואל "לָמָּה יוּמַת, מֶה עָשָׂה", ושאול זורק עליו את החנית. עכשיו יהונתן יודע.

החצים והפרידה (לה-מב): בבוקר יהונתן יורה את החצים ואומר לנער: "הלוא החצי ממך והלאה". אחרי שהנער הולך, דוד ויהונתן נפגשים, מתנשקים ובוכים. יהונתן אומר: "לֵךְ לְשָׁלוֹם", ומזכיר את השבועה: "ה' יִהְיֶה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעִי וּבֵין זַרְעֲךָ, עַד-עוֹלָם".

📜 הפסוקים (מכון ממרא, נוסח מנוקד)

שמואל א פרק כ, פסוקים א-יז

(א) וַיִּבְרַח דָּוִד, (מנוות) [מִנָּיוֹת] בָּרָמָה; וַיָּבֹא וַיֹּאמֶר לִפְנֵי יְהוֹנָתָן, מָה עָשִׂיתִי מֶה-עֲוֹנִי וּמֶה-חַטָּאתִי לִפְנֵי אָבִיךָ – כִּי מְבַקֵּשׁ, אֶת-נַפְשִׁי.

(ב) וַיֹּאמֶר לוֹ חָלִילָה, לֹא תָמוּת – הִנֵּה (לו-עשה) [לֹא-יַעֲשֶׂה] אָבִי דָּבָר גָּדוֹל אוֹ דָּבָר קָטֹן, וְלֹא יִגְלֶה אֶת-אָזְנִי; וּמַדּוּעַ יַסְתִּיר אָבִי מִמֶּנִּי אֶת-הַדָּבָר הַזֶּה, אֵין זֹאת.

(ג) וַיִּשָּׁבַע עוֹד דָּוִד, וַיֹּאמֶר יָדֹעַ יָדַע אָבִיךָ כִּי-מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, וַיֹּאמֶר אַל-יֵדַע-זֹאת יְהוֹנָתָן, פֶּן-יֵעָצֵב; וְאוּלָם, חַי-ה' וְחֵי נַפְשֶׁךָ – כִּי כְפֶשַׁע, בֵּינִי וּבֵין הַמָּוֶת.

(ד) וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן, אֶל-דָּוִד: מַה-תֹּאמַר נַפְשְׁךָ, וְאֶעֱשֶׂה-לָּךְ.

(ה) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-יְהוֹנָתָן, הִנֵּה-חֹדֶשׁ מָחָר, וְאָנֹכִי יָשֹׁב-אֵשֵׁב עִם-הַמֶּלֶךְ, לֶאֱכוֹל; וְשִׁלַּחְתַּנִי וְנִסְתַּרְתִּי בַשָּׂדֶה, עַד הָעֶרֶב הַשְּׁלִשִׁית.

(ו) אִם-פָּקֹד יִפְקְדֵנִי, אָבִיךָ: וְאָמַרְתָּ, נִשְׁאֹל נִשְׁאַל מִמֶּנִּי דָּוִד לָרוּץ בֵּית-לֶחֶם עִירוֹ – כִּי זֶבַח הַיָּמִים שָׁם, לְכָל-הַמִּשְׁפָּחָה.

(ז) אִם-כֹּה יֹאמַר טוֹב, שָׁלוֹם לְעַבְדֶּךָ; וְאִם-חָרֹה יֶחֱרֶה, לוֹ – דַּע, כִּי-כָלְתָה הָרָעָה מֵעִמּוֹ.

(ח) וְעָשִׂיתָ חֶסֶד, עַל-עַבְדֶּךָ, כִּי בִבְרִית ה', הֵבֵאתָ אֶת-עַבְדְּךָ עִמָּךְ; וְאִם-יֶשׁ-בִּי עָוֹן הֲמִיתֵנִי אַתָּה, וְעַד-אָבִיךָ לָמָּה-זֶּה תְּבִיאֵנִי.

(ט) וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן, חָלִילָה לָּךְ: כִּי אִם-יָדֹעַ אֵדַע, כִּי-כָלְתָה הָרָעָה מֵעִם אָבִי לָבוֹא עָלֶיךָ – וְלֹא אֹתָהּ, אַגִּיד לָךְ.

(י) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-יְהוֹנָתָן, מִי יַגִּיד לִי; אוֹ מַה-יַּעַנְךָ אָבִיךָ, קָשֶׁה.

(יא) וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל-דָּוִד, לְכָה וְנֵצֵא הַשָּׂדֶה; וַיֵּצְאוּ שְׁנֵיהֶם, הַשָּׂדֶה.

(יב) וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן אֶל-דָּוִד, ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל כִּי-אֶחְקֹר אֶת-אָבִי כָּעֵת מָחָר הַשִּׁלְשִׁית, וְהִנֵּה-טוֹב, אֶל-דָּוִד – וְלֹא-אָז אֶשְׁלַח אֵלֶיךָ, וְגָלִיתִי אֶת-אָזְנֶךָ.

(יג) כֹּה-יַעֲשֶׂה ה' לִיהוֹנָתָן וְכֹה יֹסִיף, כִּי-יִיטַב אֶל-אָבִי אֶת-הָרָעָה עָלֶיךָ – וְגָלִיתִי אֶת-אָזְנֶךָ, וְשִׁלַּחְתִּיךָ וְהָלַכְתָּ לְשָׁלוֹם; וִיהִי ה' עִמָּךְ, כַּאֲשֶׁר הָיָה עִם-אָבִי.

(יד) וְלֹא, אִם-עוֹדֶנִּי חָי; וְלֹא-תַעֲשֶׂה עִמָּדִי חֶסֶד ה', וְלֹא אָמוּת.

(טו) וְלֹא-תַכְרִית אֶת-חַסְדְּךָ מֵעִם בֵּיתִי, עַד-עוֹלָם; וְלֹא, בְּהַכְרֹת ה' אֶת-אֹיְבֵי דָוִד, אִישׁ, מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה.

(טז) וַיִּכְרֹת יְהוֹנָתָן, עִם-בֵּית דָּוִד; וּבִקֵּשׁ ה', מִיַּד אֹיְבֵי דָוִד.

(יז) וַיּוֹסֶף יְהוֹנָתָן לְהַשְׁבִּיעַ אֶת-דָּוִד, בְּאַהֲבָתוֹ אֹתוֹ: כִּי-אַהֲבַת נַפְשׁוֹ, אֲהֵבוֹ.

שמואל א פרק כ, פסוקים כד-לד

(כד) וַיִּסָּתֵר דָּוִד, בַּשָּׂדֶה; וַיְהִי הַחֹדֶשׁ, וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ (על-) [אֶל-] הַלֶּחֶם לֶאֱכוֹל.

(כה) וַיֵּשֶׁב הַמֶּלֶךְ עַל-מוֹשָׁבוֹ כְּפַעַם בְּפַעַם, אֶל-מוֹשַׁב הַקִּיר, וַיָּקָם יְהוֹנָתָן, וַיֵּשֶׁב אַבְנֵר מִצַּד שָׁאוּל; וַיִּפָּקֵד, מְקוֹם דָּוִד.

(כו) וְלֹא-דִבֶּר שָׁאוּל מְאוּמָה, בַּיּוֹם הַהוּא: כִּי אָמַר מִקְרֶה הוּא, בִּלְתִּי טָהוֹר הוּא כִּי-לֹא טָהוֹר.

(כז) וַיְהִי, מִמָּחֳרַת הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי, וַיִּפָּקֵד, מְקוֹם דָּוִד; וַיֹּאמֶר שָׁאוּל, אֶל-יְהוֹנָתָן בְּנוֹ, מַדּוּעַ לֹא-בָא בֶן-יִשַׁי גַּם-תְּמוֹל גַּם-הַיּוֹם, אֶל-הַלָּחֶם.

(כח) וַיַּעַן יְהוֹנָתָן, אֶת-שָׁאוּל: נִשְׁאֹל נִשְׁאַל דָּוִד מֵעִמָּדִי, עַד-בֵּית לָחֶם.

(כט) וַיֹּאמֶר שַׁלְּחֵנִי נָא כִּי זֶבַח מִשְׁפָּחָה לָנוּ בָּעִיר, וְהוּא צִוָּה-לִי אָחִי, וְעַתָּה אִם-מָצָאתִי חֵן בְּעֵינֶיךָ, אִמָּלְטָה נָּא וְאֶרְאֶה אֶת-אֶחָי; עַל-כֵּן לֹא-בָא, אֶל-שֻׁלְחַן הַמֶּלֶךְ.

(ל) וַיִּחַר-אַף שָׁאוּל, בִּיהוֹנָתָן, וַיֹּאמֶר לוֹ, בֶּן-נַעֲוַת הַמַּרְדּוּת: הֲלוֹא יָדַעְתִּי, כִּי-בֹחֵר אַתָּה לְבֶן-יִשַׁי, לְבָשְׁתְּךָ, וּלְבֹשֶׁת עֶרְוַת אִמֶּךָ.

(לא) כִּי כָל-הַיָּמִים, אֲשֶׁר בֶּן-יִשַׁי חַי עַל-הָאֲדָמָה, לֹא תִכּוֹן, אַתָּה וּמַלְכוּתֶךָ; וְעַתָּה, שְׁלַח וְקַח אֹתוֹ אֵלַי – כִּי בֶן-מָוֶת, הוּא.

(לב) וַיַּעַן, יְהוֹנָתָן, אֶת-שָׁאוּל, אָבִיו; וַיֹּאמֶר אֵלָיו לָמָּה יוּמַת, מֶה עָשָׂה.

(לג) וַיָּטֶל שָׁאוּל אֶת-הַחֲנִית עָלָיו, לְהַכֹּתוֹ; וַיֵּדַע, יְהוֹנָתָן, כִּי-כָלָה הִיא מֵעִם אָבִיו, לְהָמִית אֶת-דָּוִד.

(לד) וַיָּקָם יְהוֹנָתָן מֵעִם הַשֻּׁלְחָן, בָּחֳרִי-אָף; וְלֹא-אָכַל בְּיוֹם-הַחֹדֶשׁ הַשֵּׁנִי, לֶחֶם – כִּי נֶעְצַב אֶל-דָּוִד, כִּי הִכְלְמוֹ אָבִיו.

שמואל א פרק כ, פסוקים לה-מב

(לה) וַיְהִי בַבֹּקֶר, וַיֵּצֵא יְהוֹנָתָן הַשָּׂדֶה לְמוֹעֵד דָּוִד; וְנַעַר קָטֹן, עִמּוֹ.

(לו) וַיֹּאמֶר לְנַעֲרוֹ – רֻץ מְצָא נָא אֶת-הַחִצִּים, אֲשֶׁר אָנֹכִי מוֹרֶה; הַנַּעַר רָץ, וְהוּא-יָרָה הַחֵצִי לְהַעֲבִרוֹ.

(לז) וַיָּבֹא הַנַּעַר עַד-מְקוֹם הַחֵצִי, אֲשֶׁר יָרָה יְהוֹנָתָן; וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר, וַיֹּאמֶר, הֲלוֹא הַחֵצִי, מִמְּךָ וָהָלְאָה.

(לח) וַיִּקְרָא יְהוֹנָתָן אַחֲרֵי הַנַּעַר, מְהֵרָה חוּשָׁה אַל-תַּעֲמֹד; וַיְלַקֵּט נַעַר יְהוֹנָתָן, (אֶת-החצי) [הַחִצִּים], וַיָּבֹא, אֶל-אֲדֹנָיו.

(לט) וְהַנַּעַר, לֹא-יָדַע מְאוּמָה; אַךְ יְהוֹנָתָן וְדָוִד, יָדְעוּ אֶת-הַדָּבָר.

(מ) וַיִּתֵּן יְהוֹנָתָן אֶת-כֵּלָיו, אֶל-הַנַּעַר אֲשֶׁר-לוֹ; וַיֹּאמֶר לוֹ, לֵךְ הָבֵיא הָעִיר.

(מא) הַנַּעַר, בָּא, וְדָוִד קָם מֵאֵצֶל הַנֶּגֶב, וַיִּפֹּל לְאַפָּיו אַרְצָה וַיִּשְׁתַּחוּ שָׁלֹשׁ פְּעָמִים; וַיִּשְּׁקוּ אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ, וַיִּבְכּוּ אִישׁ אֶת-רֵעֵהוּ, עַד-דָּוִד, הִגְדִּיל.

(מב) וַיֹּאמֶר יְהוֹנָתָן לְדָוִד, לֵךְ לְשָׁלוֹם: אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ, בְּשֵׁם ה' לֵאמֹר, ה' יִהְיֶה בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעִי וּבֵין זַרְעֲךָ, עַד-עוֹלָם.

שם ה' מובא בכתיב ה'. במקום שיש כתיב וקרי, הכתיב בסוגריים עגולים והקרי בסוגריים מרובעים. מובאים שלושה קטעים: התוכנית והברית, הסעודה בראש החודש, והחצים והפרידה. הפרק המלא בקישור למטה. הפסוק "ויקם וילך ויהונתן בא העיר" (כא, א) סוגר את הסיפור.

⚖️ כתוב / מפרשים

בצד אחד מה שכתוב בפסוק, ובצד השני פירוש. הפירוש הוא דרך אחת להבין, לא חלק מהפסוק.

📜 **כתוב:** "כִּי כְפֶשַׁע, בֵּיתִי וּבֵין הַמָּוֶת" (שמואל א כ, ג)

💭 **מפרשים:** רש"י: "כִּפְסִיעָה אַחַת נִפְטַרְתִּי מִפָּנָיו", כלומר, דוד ניצל מן החנית בצעד אחד בלבד.

📜 **כתוב:** "כִּי כָל-הַיָּמִים, אֲשֶׁר בֶּן-יִשַׁי חַי עַל-הָאֲדָמָה, לֹא תִכּוֹן, אַתָּה וּמַלְכוּתֶךָ" (שמואל א כ, לא)

💭 **מפרשים:** מצודת דוד מסביר את דברי שאול: "כי כל ימי חייו לא תתקיים, לא אתה ולא המלכות". שאול רואה בדוד סכנה למלוכה של יהונתן.

📜 **כתוב:** "אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְנוּ שְׁנֵינוּ אֲנַחְנוּ, בְּשֵׁם ה'" (שמואל א כ, מב)

💭 **מפרשים:** מצודת דוד: "כאומר זכור תזכור אשר נשבענו": יהונתן מבקש שדוד יזכור את הברית גם בעתיד, כשיהיה מלך.

👩‍🏫 מהלך השיעור (45 דקות)

חומרים: תנ"ך (או דף הפסוקים מהעמוד הזה), לוח, דף עבודה, שלושה עפרונות או מקלות להמחשת החצים

1. כרטיס כניסה (2 דקות)
2. פתיחה: איך מעבירים הודעה סודית? (5 דקות)
3. קריאה מודרכת בפסוקים א-כג: הבקשה של דוד, התוכנית והברית; שרטוט הקוד על הלוח (12 דקות)
4. קריאה בזוגות בפסוקים כד-לד: מה קרה בסעודה? (8 דקות)
5. קריאה של פסוקים לה-מב והמחשת החצים; דיון: מה יהונתן מוותר עליו? (8 דקות)
6. דף עבודה, שאלות 1-2 (7 דקות)
7. כרטיס יציאה (3 דקות)

💬 שאלות לדיון

הבנה (מה כתוב?)

1. מה שאל דוד את יהונתן בתחילת הפרק?
2. מה היה הסימן שקבעו יהונתן ודוד?
3. מה עשה שאול כשיהונתן שאל "למה יומת, מה עשה"?
4. מה אמר יהונתן לדוד בפרידה?

פרשנות (מה זה אומר?)

1. למה לדעתכם יהונתן לא האמין בהתחלה שאביו רוצה להמית את דוד?
2. מה ביקש יהונתן מדוד בעבור ביתו? למה הוא חושב על העתיד?
3. למה לדעתכם "עד דוד הגדיל", כלומר דוד בכה יותר?

הערכה (מה דעתי?)

1. יהונתן ויתר על הסיכוי להיות מלך. האם הייתם מוותרים על משהו גדול בשביל חבר?
2. מה ההבדל בין "חבר לטוב" לבין "חבר אמיתי"?

🏁 סיכום השיעור

דוד ויהונתן בודקים בעזרת תוכנית סודית אם שאול באמת רוצה להמית את דוד. בסעודת ראש החודש שאול מתפרץ, אומר שכל זמן שדוד חי יהונתן לא ימלוך, וזורק חנית על בנו. יהונתן מבין, יורה את החצים, ונפרד מדוד בבכי ובברית בשם ה'. מכאן דוד בורח, והחברות ביניהם נשארת חזקה.

🎟️ כרטיס יציאה (2 דקות)

כתבו במשפט אחד: על מה ויתר יהונתן בשביל דוד, ולמה לדעתכם?

🧭 התאמה לפי זרם

השיעור מתאים לשני הזרמים. ההבדל בדגשים:

ממלכתי

- קריאה ספרותית: המתח בסיפור (הקוד, הסעודה, ההמתנה בשדה), וחזרת המילים "ברית", "חסד", "שבועה".
- דיון ערכי: חברות אמת, נאמנות, ומחיר של בחירה מוסרית.
- דמויות: יהונתן שמבין בהדרגה; שאול שמתפרץ גם על בנו; דוד הנרדף.
- רקע: סעודת ראש החודש בחצר המלך, וחצים כדרך לתקשורת.

ממלכתי-דתי (חמ"ד)

- לימוד עם רש"י ומצודת דוד: "כפשע ביני ובין המות", "זכור תזכור אשר נשבענו".
- דגש ערכי: "אהבה שאינה תלויה בדבר", ושבועה בשם ה' כברית לדורות.
- קישור קדימה: בשמואל ב (פרק ט) דוד עושה חסד עם מפיבושת בן יהונתן, ומקיים את הברית.
- דיון: כיבוד אב מול הצלת חיים, ואיך יהונתן מנסה לשמור על שניהם.

💡 הערות למורה

שאול מעליב את יהונתן במילים קשות (פסוק ל). אפשר לקרוא בקיצור ולומר שהמלך העליב את בנו ואת אמו, בלי להסביר כל מילה. הקישור לשמואל ב ט (מפיבושת) לא מצוטט כאן ואינו מסומן לבדיקה אוטומטית. למתקשים: דף עם תמיכה.

📝 בדף העבודה

בדף העבודה: שרטוט הקוד של החצים, שאלה על הברית, שאלה על התגובה של שאול, ושאלה על הפרידה, ובסוף משימת סיכום קצרה. יש גם גרסה עם תמיכה.

מקורות

- שמואל א פרק כ, מכון ממרא
- שמואל א פרק כא, מכון ממרא
- רש"י על שמואל א כ, ספריא
- מצודת דוד על שמואל א כ, ספריא

מחוון: "ה' יהיה ביני ובינך": ברית יהונתן ודוד והחצים

🚪 **כרטיס כניסה:** 1. למשל: דוד לא חטא לך; מעשיו טובים לך; הוא שם את נפשו בכפו מול הפלשתי (יט, ד-ה). 2. הורידה אותו בחלון ושמה תרפים במיטה (יט, יב-יג). 3. זרק חנית על דוד (יח, יא; יט, י). לקבל כל תשובה סבירה; הכרטיס לא נבדק בציון.

1. "החצים ממך והנה": השלום לך, אין סכנה, דוד יכול לחזור (פסוק כא). "הנה החצים ממך והלאה": דוד צריך לברוח, "לֵךְ, כִּי שִׁלַּחֲךָ ה'".
2. שדוד יעשה חסד עם בית יהונתן לתמיד, גם כשה' יכרית את אויבי דוד. יהונתן מבין שדוד יהיה המלך, ובימים ההם מלך חדש היה עלול לפגוע במשפחת המלך הקודם; לכן הוא מבקש הגנה לצאצאיו.
3. שאול אמר: "לֹא תִּפּוֹן, אַתָּה וּמַלְכוּתֶךָ" כל זמן שדוד חי, ודרש להביא את דוד כי "בֶּן-מָוֶת, הוּא". כשיהונתן שאל "למה יומת", שאול זרק עליו את החנית. יהונתן הבין: "כִּי-כָלָה הִיא מֵעִם אָבִיו, לְהָמִית אֶת-דָּוִד".
4. דוד קם, נופל ארצה ומשתחווה שלוש פעמים; הם מתנשקים ובוכים, ודוד בוכה יותר. יהונתן אומר "לֵךְ לְשָׁלוֹם" ומזכיר את השבועה בשם ה'.
5. תשובה טובה: יהונתן הפסיד את הסיכוי להיות מלך, את השקט מול אביו, ואת החבר שלו שבורח. הוא שמר על האמת, על חיי דוד ועל הברית ביניהם. פסוק אפשרי: "כִּי-אַהֲבַת נַפְשׁוֹ, אֲהֵבוֹ" או "ה' יִהְיֶה בֵּינִי וּבֵינֶךָ". (ניקוד מוצע: קישור לפרק 2, מה הפסיד ומה שמר 2, פסוק 1.)

פרשנות מסומנת כפרשנות (מתוך ספריא). נוסח הפסוקים ממכון ממרא; שם ה' מובא בכתיב ה'. ממלכתי: שמואל א נלמד בכיתה ז' (פרקים טז-יז חובה; יח-כה יחידת בקיאות לבחירה). חמ"ד: לפי מתווה תשפ"ז ספר שמואל א נלמד בכיתה ח', והיחידה מתאימה גם לה; לימוד עם רש"י, רד"ק ומצודת דוד. יש לבדוק מול התכנון השנתי של בית הספר.